

стратегической корпоративной благотворительности как социально ответственное инвестирование; социальные предпринимательство и социальные венчурные фонды. Наиболее разветвленную систему инструментов имеет стратегия социально ответственного инвестирования. Анализ различных способов осуществления благотворительной деятельности и применяемых инструментов позволил выявить две группы активов, которые компании могут использовать для реализации социальных проектов: финансовые (денежные средства) и нефинансовые (товары и имущество, время, экспертная помощь).

Корпоративная филантропия, уже прочно обосновавшаяся в зарубежных компаниях, постепенно находит свое место в украинской бизнес-среде. Однако, по мнению экспертов, наибольшими преградами для ее развития выступают несовершенное законодательство (63%) и отношение государства к филантропии (55%), а также недоверие общества к благотворительным программам (32%) [7, с. 47]. Тем не менее, при условии поддержки государства наследование опыта успешных практик благотворительной деятельности международных и отечественных компаний может превратить стратегическую корпоративную филантропию в мощный ресурс для преодоления экологических и социальных проблем общества.

СПИСОК ИСТОЧНИКОВ:

1. Благодійність у США: підсумки 2012 року. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ubf.org.ua/sector-blagodijnosti/filantropija-u-sviti/doslidzhennja-globalnoi-filantropii.htm?id=2985>
2. Головніна О. Г. Основи соціальної економіки: підручник / О. Г. Головніна. – 2-е вид., перероб. та доп. – К.: Центр учбової літератури. 2013. – 648 с.
3. Арстанбекова А. Корпоративная Социальная ответственность: шоу или реальность? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://blog.publicpolicy.kg/?p=168>
4. Туркин С. Корпоративная филантропия в Америке. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.maecenas.ru/doc/2005_3_10.html
5. Коханова М. Е. Корпоративная благотворительность как способ повышения репутационного капитала. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mediascope.ru/node/228#1>
6. Porter M.E., Kramer, M. Strategy and society: the link between competitive advantage and corporate social responsibility. Harvard Business Review. – 2006. – С. 78-92.
7. Петрашко Л.П. Стратегічна корпоративна філантропія: оцінка вітчизняних практик // Економічні науки. – 2011. – №217. – С. 72-74.
8. Практика благодійної діяльності бізнес-компаній в Україні: сучасний досвід (звіт за результатами дослідження) / Автори: А. Гулевська-Черниш, Д. Непочатова, Л. Паливода, С. Шендеровський; за заг. ред. А. Гулевської-Черниш. – К.: Салютіс, 2010. – 60 с.
9. Косогорова К.С., Смирнова В.А. Инвестиции в устойчивое развитие // Инициативы XXI века. – 2012. – №2. – С. 106-108.
10. Global Sustainable Investment Review 2012. [Electron resource]. – Access: <http://gsiareview2012.gsi-alliance.org>.
11. 2010 Trends Report Executive Summary: 2010 Report on Socially Responsible Investing Trends in the United States. [Electron resource]. – Access: <http://www.ussif.org>
12. Інструменти корпоративної філантропії. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ubf.org.ua/sector-blagodijnosti/blagodijnist-biznesu/instrumenti-korporativnoi-filantropii.htm>

УДК 330.341.1

РОЛЬ ТЕХНОПАРКІВ, ТЕХНОПОЛІСІВ ТА БІЗНЕС – ІНКУБАТОРІВ У РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ

Капанова Л.Г., к.е.н., доцент, доцент кафедри економічної теорії ДВНЗ "Приазовський державний технічний університет"

Капанова Л.Г. Роль технопарків, технополісів та бізнес – інкубаторів у розвитку інноваційної інфраструктури.

У статті розглянуто підходи до визначення сутності технологічних парків і бізнес - інкубаторів. Наведено основні складові сучасної інфраструктури. Проаналізовано формування нових організаційних структур в світі і в Україні. Виявлено роль технопарків і бізнес - інкубаторів на розвиток інноваційної інфраструктури. Запропоновано структурно - логічна схема системи формування інноваційної інфраструктури в Україні. Зроблено висновок, що основна частина у створенні розгалуженої інноваційної структури повинна належати спеціальним організаційним структурам, таким як технопарки, технополіси, індустріальні парки та бізнес інкубатори. Саме ці структури відіграють вагомое значення у розвитку технологій у провідних країнах світу. Нажаль у Україні через брак, власних коштів та через нестабільну інвестиційну політику, а також через різні перепони податкового характеру, ці структури не мають значної ваги у формуванні розвиненої інноваційної інфраструктури. Для створення ефективної інноваційної інфраструктури необхідно враховувати досвід низки зарубіжних країн, де вже успішно діють інвестиційні зони у вигляді індустріальних парків та промислових округів, зокрема, Туреччини, Польщі, Чехії, Німеччини, Росії, а також конкретні пропозиції, які надходили з різних регіонів України, щодо створення і функціонування цих структур.

Ключові слова: технопарк, технополіс, бізнес-інкубатор, інноваційна інфраструктура

Капанова Л.Г. Роль технопарков и бизнес – инкубаторов в развитии инновационной инфраструктуры.

В статье рассмотрены подходы к определению сущности технологических парков и бизнес – инкубаторов. Приведены основные составляющие современной инфраструктуры. Проанализировано формирование новых организационных структур в мире и в Украине. Выявлена роль технопарков и бизнес – инкубаторов на развитие инновационной инфраструктуры. Предложена структурно – логическая схема системы формирования инновационной инфраструктуры в Украине. Сделан вывод, о том, что основная часть в создании разветвленной инновационной инфраструктуры должна принадлежать специальным организационным структурам, таким как технопарки, технополисы, индустриальные парки и бизнес инкубаторы. Именно эти структуры играют большое значение в развитии технологий в ведущих странах мира. К сожалению, в Украине из-за нехватки, собственных средств и из-за нестабильной инвестиционной политики, а также из - за различных преград налогового характера, эти структуры не имеют значительного веса в формировании развитой инновационной инфраструктуры. Для создания эффективной инновационной инфраструктуры необходимо учитывать опыт ряда зарубежных стран, где уже успешно действуют инвестиционные зоны в виде индустриальных парков и промышленных округов, в частности, Турции, Польши, Чехии, Германии, России, а также конкретные предложения, которые поступали из разных регионов Украины, по созданию и функционированию этих структур.

Ключевые слова: технопарк, технополис, бизнес-инкубатор, инновационная инфраструктура.

Капанова Л. Role of technology parks and business ncubators in the development of innovation infrastructure

The article discusses approaches to the definition of technology parks and business - incubators. The basic components of a modern infrastructure are revealed. It is analyzed the formation of new organizational structures in the world and in Ukraine. The role of technology parks and business - incubators for the development of innovation infrastructure are studied. The structural-logic scheme of the system of the formation of innovation infrastructure in Ukraine is proposed. It is concluded that the main part in the creation of an extensive innovation infrastructure must belong to a special organizational structures, such as industrial parks, techno-industrial parks and business incubators. These structures play a large role in the development of technologies in the leading countries of the world. Unfortunately, in Ukraine due to shortage, equity and due to the

unstable investment policy, as well as - for the various obstacles of a fiscal nature, these structures do not have a significant weight in shaping the development of innovation infrastructure. To create an effective innovation infrastructure necessary to consider the experience of a number of foreign countries that already operate successfully investment zones as industrial parks and industrial districts, in particular, Turkey, Poland, Czech Republic, Germany, Russia, as well as specific proposals that came from different regions of Ukraine, the establishment and functioning of these structures.

Keywords: technology park, technopolis, business incubators, innovation infrastructure

Постановка проблеми. Побудова сучасної інноваційної інфраструктура є важливою частиною розвитку національної економіки. Сполучаючи учасників інноваційної діяльності між собою і сприяючи доведенню результатів інноваційного процесу до споживачів, вона постає важливим компонентом інноваційного середовища, оскільки саме організації інноваційної інфраструктури найчастіше забезпечують трансфер технологій або комерціалізацію інновацій.

Однією з основних проблем розвитку інноваційної діяльності в даний час залишається відсутність дієвих зв'язків між учасниками інноваційного процесу, інформаційна непрозорість, низька мотивація до розробки, фінансуванню і неопрацьованість механізмів комерціалізації інновацій. Тому створення ефективної інноваційної інфраструктури яка сприяла б створенню дієвих зв'язків між учасниками інноваційного процесу, збільшенню інформаційної прозорості, збільшенню мотивації до розробки, фінансуванню і опрацьованості механізмів комерціалізації інновацій є актуальним питанням для української економіки.

Найбільш суттєвим аспектом формування ефективної інноваційної системи і активізації інноваційної діяльності є створення і розвиток інноваційної інфраструктури, яка повинна стати сполучною ланкою між розробниками інновацій і виробниками товарів і послуг, а також сприяти інтенсифікації інноваційних процесів у всіх сферах діяльності. Вживання принципу інфраструктурного забезпечення дозволить створити необхідні умови для зростання інноваційної активності учасників ринкових стосунків, що обумовлює необхідність налагодження взаємодії між всіма учасниками інноваційної діяльності.

Досвід зарубіжних країн показує, що доля високотехнологічної продукції, що поставляється на світові ринки, знаходиться в прямій залежності від розвиненості національної інноваційної інфраструктури. Інноваційна інфраструктура передбачає, в першу чергу, наявність в ній специфічних ринково-орієнтованих суб'єктів господарювання, таких як технопарки, технополіси, інноваційно-технологічні центри, а також малі інноваційні і венчурні підприємства.

Тому в роботі досліджується роль цих суб'єктів господарювання на розвиток інноваційної інфраструктури в Україні.

Ступінь дослідження проблеми. Проблеми побудови ефективної інноваційної моделі розвитку національної економіки, де значне місце посідає інноваційна інфраструктура присвячено багато праць провідних як вітчизняних так і закордонних науковців. Предметом дослідження теоретичні засади й організаційно-економічний механізм розвитку інноваційної інфраструктури в Україні, а саме технологічні парки і бізнес – інкубатори як основні елементи в становленні і формуванні інноваційної структури.

Метою статті є визначення ролі технопарків, технополісів, індустріальних парків та бізнес – інкубаторів у розвитку інноваційної інфраструктури.

Результати дослідження. Сучасними тенденціями світового розвитку є широке впровадження досягнень передових науково-технологічних розробок, що надає імпульс структурним зрушенням в економіці, стимулюючи виробництво нової наукоємної високотехнологічної продукції. Умови глобального ринкового середовища диктують необхідність активізації інноваційної діяльності як найбільш ефективного способу підвищення конкурентоспроможності країни і подальшого її розвитку на інтенсивній основі. Логічним обґрунтуванням стратегічного напрямку розвитку, в якому ключова роль відводиться інноваціям, слугують безпрецедентні успіхи високорозвинених країн світу, що стали наслідком практичного впровадження інноваційних моделей розвитку. [1]

На думку Нежиборця В. на початку XXI століття найважливішим завданням державної політики в Україні стає формування інституціональних механізмів та інфраструктур інноваційної моделі економіки на усіх рівнях — національному, регіональному, локальному. Базовими поняттями інноваційної економіки стають інновація, інноваційна діяльність, інноваційна інфраструктура. [2]

Наслідком того, що в Україні формувалася і закріплювалася модель економіки, побудована переважно на низькотехнологічних галузях і укладах, стало поглиблення у промисловому комплексі тенденції домінування виробництв з низькою наукоємністю. У 2012 р. частка інноваційної продукції в реалізованій промисловій продукції становила 3,3 % (у 2005 р. – 6,5 %), частка експорту інноваційної продукції в реалізованій інноваційній продукції – 36,9 % (у 2005 р. – 50 %). У загальному обсязі реалізованої інноваційної продукції нова для українського ринку продукція становила 40 %, тоді як решту 60 % становила реалізація продукції, яка була новою для окремих підприємств.

Про низький рівень розвитку інноваційного середовища в Україні свідчать низькі позиції України у міжнародних рейтингах, які оцінюють технологічну та інноваційну конкурентоспроможність країн, серед яких: глобальний індекс конкурентоспроможності Всесвітнього економічного форуму; індекс економіки знань

Інституту Світового банку; глобальний індекс інновацій Корнуельського університету, бізнес-школи INSEAD та Всесвітньої організації інтелектуальної власності WIPO. За оцінками експертів, які здійснювали розглянуті дослідження, інноваційна діяльність в Україні потребує міжгалузевого технологічного обміну, зміцнення зв'язків компаній з університетами та науково-дослідними інститутами, розвитку міжнародної науково-технічної кооперації, венчурного інвестування в нові прогресивні розробки, створення інноваційної інфраструктури, широкого застосування інформаційних технологій тощо.

Досвід країн ЄС свідчить, що пріоритети розвитку регіонів мають ґрунтуватися на інноваційній моделі розвитку, яка означає формування та розвиток тих галузей, що можуть забезпечити довгострокове економічне зростання на місцевому рівні, вирішують нагальні питання регіонального розвитку. Інноваційна спрямованість регіонального розвитку означатиме застосування суб'єктами господарювання інноваційних основ діяльності, розвиток інноваційних виробництв. Інноваційність має бути закладена і в пріоритети регіонального розвитку в Україні (зокрема, йдеться про оновлену Державну стратегію регіонального розвитку на період до 2020 року). [1]

Як зазначено у Концепції Державної цільової економічної програми "Створення в Україні інноваційної інфраструктури на 2008-2012 роки", розвиток інноваційної діяльності є одним з найважливіших системних факторів підвищення рівня конкурентоспроможності економіки та національної безпеки держави.

Розвиток інноваційної інфраструктури відповідає пріоритетам державної політики, які визначені Законами України "Про інноваційну діяльність", "Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні".

В Україні сформовано окремі елементи інноваційної інфраструктури. Зокрема, утворено 24 інноваційних бізнес-інкубатори, 10 інноваційних центрів, при вищих навчальних закладах - підрозділи з питань інтелектуальної власності, Український інститут науково-технічної інформації з регіональними відділеннями. Крім того, підприємства, що провадять інноваційну діяльність, користуються послугами консалтингових фірм та небанківських фінансових установ, але вони не можуть у повному обсязі задовольнити їх потреби.

Розвиток інноваційної інфраструктури може здійснюватися за такими варіантами:

збереження існуючого підходу до розвитку інноваційної інфраструктури, яка вже не відповідає вимогам часу;

розвиток фінансової підсистеми інноваційної інфраструктури;

розвиток виробничо-технологічної підсистеми інноваційної інфраструктури.

Розглядаючи сутність терміну «інноваційна інфраструктура» неможливо не погодитись з Нежиборцем В., який дає наступне тлумачення цієї категорії, що це сукупність підприємств, організацій, установ, їх об'єднань, асоціацій будь-якої форми власності, що надають послуги із забезпечення інноваційної діяльності (фінансові, консалтингові, маркетингові, інформаційно — комунікативні, юридичні, освітні тощо). [2]

Також під інноваційною інфраструктурою розуміється сукупність взаємопов'язаних та взаємодіючих організацій, систем, необхідних і достатніх для ефективного здійснення інноваційної діяльності та реалізації нововведень.

Інноваційна інфраструктура об'єднує організації різних видів: фірми, інвесторів, посередників, наукові та державні установи, які своєю діяльністю охоплюють увесь інноваційний цикл — від генерації науково-технічної ідеї до реалізації нововведення.

Як зазначає, Захарченко В.І., основною метою створення інфраструктури є забезпечення як комплексної інноваційної діяльності, так і збереження та розвитку науково-технічного потенціалу країни в інтересах суспільства, включаючи подолання спаду виробництва, його структурну перебудову, зміни номенклатури виробів, створення нової продукції, нових виробничих процесів. Відповідно до цілей інфраструктура інноваційної діяльності включає такий комплекс взаємопов'язаних систем:

- систему інформаційного забезпечення, яка дає доступ до баз і банків даних для всіх зацікавлених, незалежно від форм власності;
- експертизи (включаючи державну) інноваційних програм, проектів, пропозицій, заявок;
- фінансово-економічного забезпечення інноваційної діяльності, використовуючи різні джерела надходження коштів (ресурси підприємницьких структур, інвестиції інших країн, кошти інвестиційних фондів тощо);
- сертифікації наукової продукції, відповідні послуги у сфері метрології, стандартизації, контролю якості;
- просування нововведень на регіональні, міжрегіональні, іноземні ринки, включаючи виставкову, рекламну, маркетингову діяльність, патентно-ліцензійну роботу, захист інтелектуальної власності;
- підготовку кадрів для інноваційної діяльності в умовах ринкової економіки. [5]

До основних складових сучасної інноваційної інфраструктури можна віднести наступні організаційні структури: технопарки, технополіси, індустріальні парки, бізнес – інкубатори, інжинірингові та венчурні підприємства.

Розглядаючи технопарки з точки зору організаційної структури, можна сказати, що технопарки - це досить гнучкі науково – виробничі організаційні структури, на базі яких відбувається створення і подальше просування у виробництво інноваційної продукції. Зазвичай технопарки створюються навколо науково – дослідних інститутів або в на базі великих промислових підприємств, що зацікавлені у розробці і впровадженні новітніх технологій. Найчастіше в структуру технопарків входять і різні ризикові фірми. До ризикових фірм найчастіше відносять венчурні, інжинірингові фірми і бізнес інкубатори.

Структура технопарків складається з організацій та установ, що забезпечують повний інноваційний цикл, до яких відносять: наукові центри, що організують і координують інноваційні процеси; інжинірингові фірми які займаються питаннями, щодо розробки базових технологій; науково – дослідні заводи з випуску малими партіями наукомісткої продукції; торгові фірми що забезпечують просування продукції від виробника до споживача; навчальні центри з підвищення кваліфікації спеціалістів, які здійснюють інноваційну діяльність.

Роль технопарків, як більш досконалої форми полягає у сприянні з передачі нових наукових розробок у виробничу сферу та подальшої підтримки малих інноваційних структур на стадії становлення, допомоги у створенні додаткових робочих місць.

Окрім технопарків у світовій інноваційній інфраструктурі значне місце посідають і такі організаційні структури як технополіси. Вони є більш досконалою формою об'єднання науки і виробництва, що включає в себе створення невеликих міст - наукових містечек, розвиток яких обумовлено діяльністю науково-виробничих комплексів. У промислово розвинених країнах налічується близько 300 технополісів. Ядром технополісу є університет, навколо якого групуються промислові підприємства, виробничі і соціальна інфраструктура.

Основною різницею між технополісом та технопарком є те що технополіс створюється, тобто будується, спеціально і включає обов'язково весь комплекс робіт інноваційного процесу.

Вважається, що одним з найбільших технополісів у світі, є Силіконова долина, яку розташовано на західному узбережжі США в Каліфорнії. Територія якої має протяжність близько 40 км і завширшки в кілька кілометрів. Силіконова долина включає в себе ряд невеликих міст.

Створив Силіконову долину у XIX ст., власник залізничної компанії Л. Стенфорд, який заснував недалеко від Сан – Франциско університет, що став згодом одним з провідних вузів США. У 1940 - і рр.. на базі університету створено Стенфордський дослідний інститут, а в 1950-і рр.. - перший науково - технологічний парк. У 1960-і рр.. на території парку вже розташовувалося 25 високотехнологічних фірм. Особливо швидкими темпами регіон розвивався в 1970-1980-і рр.. У середині 1980 -х тут функціонувало ще 36 аналогічних парків, в яких розміщувалися сотні різних фірм. [5]

Після створення Силіконової долини в світі спостерігається справжній «бум» технополісів. Технополіси почали створювати не тільки на території США (Північна Кароліна, Техас, Флорида, Бостон, округ Колумбія, та в інших регіонах). Таким чином у середині 1980 -х рр.. в США налічувалося вже понад 40 великих зон розвитку високих технологій.

Процес створення технополісів не обійшов і країни Західної Європи: Мілтон Кейнс і Кембридж в Англії, Силікон Глен в Шотландії, Софія - Антиполіс і Мей - лан - Гренобль у Франції та ін У країнах Південно - Східної Азії набуло створення технополісів у Південній Кореї - Даедук, в Китаї - технополіси Шеньжень і Гуандун поряд з Гонконгом, в Таїланді, Індонезії, Філіппінах, Малайзії. Особливо сильний розмах одержало створення технополісів в Японії. [5]

Таке зростання кількості технополісів було пов'язано з рядом причин, до яких можна віднести наступні:

- по-перше, було вичерпано традиційні ресурси розвитку промисловості, стала очевидною необхідність модернізації її базових галузей з метою забезпечення їх конкурентоспроможності, що можна було зробити на основі широкого впровадження принципово нових виробничих засобів: гнучких автоматизованих технологічних ліній, промислових роботів, комп'ютерної та телекомунікаційної техніки;
- по-друге, виникла потреба у розвитку пріоритетних технологій і, відповідно, нових промислових галузей на базі цих технологій, які визначають економічне обличчя індустріально розвинених країн у найближчі десятиліття.

Вирішення цих двох проблем передбачало різке підвищення наукомісткого виробництва, що в свою чергу вимагало пошуку нових форм взаємодії науки і виробництва. Такий найбільш перспективною формою злиття наукової та виробничої діяльності і стали технополіси.

Розвитку технополісів сприяли також виникли в ряді індустріально розвинених країн потреби в реконструкції великих компаній і створення на їх основі малих і середніх інноваційних фірм, у тому числі з венчурним капіталом. Популярність ідеї технополісів пояснюється також тим, що їх організація сприяє більш раціональному розміщенню продуктивних сил, децентралізації промисловості, вирівнюванню економічного рівня периферійних районів і центру. Крім того, зі створенням технополісів стає можливим вирішення актуальної задачі вдосконалення системи освіти, наближення його до потреб розвитку сучасного наукомісткого сектора промисловості .

У Росії також формується інноваційна інфраструктура, де вже функціонує 70 технопарків, 18 інноваційно-технологічних центрів, у науково-технічній сфері діють близько 50 тис. малих технологічних фірм, створюється система венчурного інвестування/

На думку Обухової Ю.О., досвід роботи технологічних парків показав, що вони є мало не єдиним ефективно діючим механізмом інноваційної діяльності в Україні.[6]

На думку головного спеціаліста відділу інноватики Українського центру інноватики та патентно - інформаційних послуг Дмитра Беляєва, технопарки України можна розділити на три категорії :

- створені при ВНЗ, НДІ без будь-якої підтримки держави і не мають жодних пільг (технопарк «Львівська політехніка») ;
- створені і функціонують у спеціальних економічних зонах (СЕЗ) і користуються такими ж податковими пільгами, як інші підприємства цих зон (технопарк «Яворів», бізнес-інкубатор СЕЗ «Славутич») ;
- створені на базі великих наукових центрів або ВУЗів, що мають потужні дослідницькі підрозділи, які підпадають під дію Закону України № 991 - XIV від 16 липня 1999 р. «Про спеціальний режим інвестиційної та інноваційної діяльності технологічних парків» та користувались спеціальними пільгами (технопарк «Інститут електрозварювання імені Є. О. Патона», технопарк «Інститут монокристалів»,

технопарк «Напівпровідникові технології і матеріали, оптоелектроніка та сенсорна техніка» технопарк «Вуглемаш», технопарк «Інститут технічної теплофізики», технопарк «Укрінфотех», технопарк «Інтелектуальні інформаційні технології», технопарк «Київська політехніка»). [7]

Яскравою ілюстрацією технопарків другої категорії є науково - технологічний парк «Яворів» (Львівська обл.). Який можна вважати одним з перших масштабних інноваційних установ в Україні. У своїй діяльності він керується Законом України «Про спеціальну економічну зону «Яворів» від 15 січня 1999 року і іншими нормативними актами України, що регулюють діяльність спеціальних економічних зон та інноваційних структур. Згідно з ними, всім проектам технопарку «Яворів» надаються пільги, які дозволяють зменшити податковий пресинг з боку держави майже на 40 %. Що дало змогу на території СЕЗ «Яворів» створити 83 підприємства, протягом 1999-2002 рр. фактичний сумарний обсяг інвестицій склав 49,5 млн. дол США, з них 41,3 % - це іноземні інвестиції. Продукція підприємств технопарку найрізноманітніша: це і деревне борошно надтонкого подрібнення, і сучасні вікна і двері, і металочерепиця, і телефони, і пакувальні матеріали, і продукти харчування, і побутові освітлювальні прилади, і харчові добавки, і дезінфікуючі засоби, тощо

Третя категорія технопарків народилася 16 липня 1999 з прийняттям Закону України № 991 - XIV «Про спеціальний режим інвестиційної та інноваційної діяльності технологічних парків» .

Саме до третьої категорії відноситься найпотужніший в Україні технологічний парк «Інститут електрозварювання імені Є.О. Патона», інноваційна продукція якого користується попитом не тільки в Україні, а й за її межами. Це флоси нового покоління, сучасні машини для контактного зварювання, обладнання для напівавтоматичного зварювання конструкційних матеріалів в різних середовищах, високопродуктивні плуги підвищеної стійкості, спеціальні машини та обладнання санітарної очистки з підвищеними продуктивністю і ресурсом експлуатації для міських комунальних і дорожніх господарств, високоефективні вітротурбіни потужністю 600 кВт з використанням зварних опорних веж, сучасні високопродуктивні зернозбиральні комбайни підвищеної ефективності і багато іншого. [7]

До прийняття Закону України «Про індустріальні парки» в нормативно-правових документах державного та регіонального рівня йшлося лише про можливість і доцільність використання цього економічного інструментарію.

Індустріальні парки були включені до стратегій соціально-економічного розвитку більшості регіонів України: в 2006 р. – Рівненської і Київської областей, в 2007 р. – Івано-Франківської, Львівської, Донецької і Вінницької областей, в 2008 р. – Кіровоградської, Тернопільської, Луганської і Херсонської областей, в 2010 р. – Запорізької, Харківської, Сумської областей та Автономної Республіки Крим, в 2011 р. – Дніпропетровської, Одеської, Житомирської, Миколаївської областей, в 2012 р. – Волинської області. В деяких регіонах були прийняті окремі детальні програмні та інші документи щодо створення та розвитку індустріальних парків на їх територіях, зокрема в 2007 р. рішенням Харківської обласної ради затверджено «Програму створення індустріального парку «Рогань» в Харківській області», в 2008 р. рішенням Закарпатської обласної ради – «Програму створення індустріальних парків на території Закарпатської області на 2008-2012 роки», в 2011 р. рішенням Одеської обласної ради – «Концепцію створення індустріальних (промислових) парків в Одеській області».

Так, передбачена в Концепції створення індустріальних (промислових) парків мережа пілотних індустріальних парків у визначених регіонах (в Автономній Республіці Крим, Київській, Львівській, Одеській та Харківській областях), існувала формально і не змогла розпочати свою діяльність у визначені терміни (2006-2010 рр.). Водночас в низці інших регіонів, зокрема в м. Коростень і Новоград-Волинський Житомирської області, с. Соломоново Закарпатської області, м. Шостка Сумської області були створені й розпочали діяльність індустріальні парки. Фактично вони стануть пілотними, і за результатами їхньої діяльності можна буде робити перші висновки. Для індустріального парку «Свема» в м. Шостка в 2011 р. було затверджено Державну цільову програму його розвитку на 2012-2015 рр. з передбаченим фінансуванням з Державного бюджету в обсязі 15 млн грн. [8]

З прийняттям рамкового закону та низки підзаконних нормативно-правових актів створено необхідне законодавче поле для запровадження та функціонування індустріальних парків в регіонах України. Наразі з ініціативами про створення індустріальних парків вийшли всі регіони України, при цьому в більшості областей ініціюється створення декількох індустріальних парків. В результаті проведення інвентаризації запропонованих понад 100 земельних ділянок та промислових майданчиків, 43 з них визначені придатними для створення індустріальних парків.

На даному етапі ведеться робота над формуванням Реєстру індустріальних парків та переліку індустріальних парків із статусом національного проекту. Щодо останнього, Державне Агентство з інвестицій та управління національними проектами України вже підписало угоди про співробітництво з низкою регіонів (зокрема з Львівською областю та Автономною Республікою Крим), якими передбачено створення в цих регіонах індустріальних парків із статусом національних проектів. Потенційні можливості увійти до цього переліку також мають ініціативи щодо створення індустріальних парків у Вінницькій, Дніпропетровській, Житомирській, Закарпатській, Запорізькій, Івано-Франківській, Луганській, Одеській, Сумській та Рівненській областях.

Проте рамковий закон щодо індустріальних парків залишає поза правовим полем створення індустріальних парків зі статусом транскордонних. Так, в Закарпатській області здійснюється розбудова мережі транскордонних індустріальних парків вздовж кордону України з суміжними країнами ЄС, а саме на українсько-угорській, українсько-словацькій та українсько-румунській його ділянках. Зокрема, в рамках реалізації Програми транскордонного співробітництва Угорщина-Словаччина-Румунія-Україна 2007-2013 вже залучено з ЄС кошти на суму 340 тис. євро для розробки документації щодо створення транскордонного індустріального парку з елементами логістики «Берег-Карпати» на території с. Дийда Берегівського району Закарпатської області та області Саболч-Сатмар-Берег Угорщини.

Очікується, що індустріальні парки типу «Грінфілд» (greenfield), які створюються на раніше не забудованих земельних ділянках промислового призначення, будуть привабливими переважно для великих компаній, які шукають площі для забудови промисловими спорудами під свої специфічні потреби. Індустріальні парки типу «браунфілд» (brownfield), що створюються на базі промислових майданчиків з проведенням відповідної до спеціалізації індустріального парку і його учасників реконструкції інфраструктури і/або капітальних робіт, скоріше за все викличуть інтерес у невеликих компаній, виробничі комплекси яких можуть розміщуватися у стандартних приміщеннях. «Час до ринку» (час від початку інвестування до випуску і реалізації продукції) для учасників індустріального парку типу «браунфілд» має скоротитися з 2-3 років до 6-9 місяців. [7]

Загалом, за інформацією Державного агентства з інвестицій та управління національними проектами, один індустріальний парк (середньої площі 200 га) має залучити від 10 до кількох десятків компаній, інвестиції на суму не менше 200 млн дол. США та створити від 2,5 до 10 тис. нових робочих місць. В результаті системного створення індустріальних парків в регіонах України в найближчі роки планується залучити щонайменше 8 млрд дол. США інвестицій та створити не менше 300 тис. нових робочих місць, з яких близько 2,5 млрд дол. США інвестицій та близько 40 тис. нових робочих місць - в рамках 10 пілотних індустріальних парків зі статусом національного проекту. Створення індустріальних парків також матиме позитивний вплив на розвиток суміжних виробництв, малого та середнього бізнесу в регіонах їх розташування. В найближчі роки прогнозується створення близько 200 індустріальних парків в усіх регіонах України.

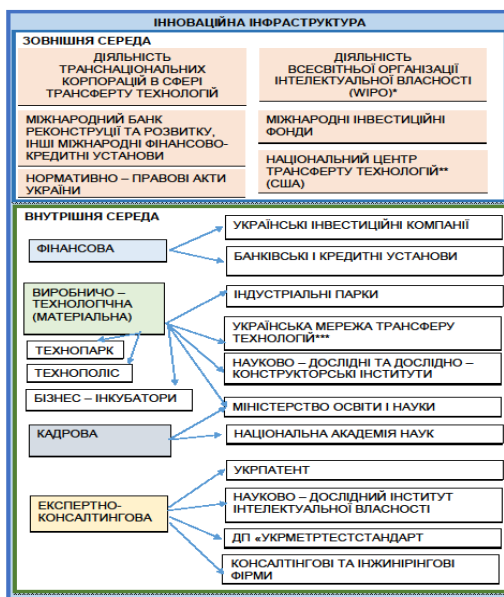
Проте такі прогнози щодо обсягів і темпів надходження інвестицій, кількості створених робочих місць і взагалі економічних перетворень, з огляду на досвід застосування інших подібних спеціальних економічних механізмів та існуючі тенденції розвитку економіки України, виглядають нерéalістичними. [9]

Чим різняться всі вище зазначені організаційні структури? Індустріальні парки, відрізняються від інших структур тим, що створюють умови для виробництва, зберігання і транспортування, технопарки ж сприяють розробці і впровадженню нових технологій у виробництво. Для технопарків є обов'язковим елементом присутність науково - дослідної складової (НДІ, університети, наукові центри і т. д.).

Науково - дослідні технопарки (інноваційні технопарки) створюються при університетах чи дослідницьких центрах для науково - дослідних розробок та їх технічного втілення. Вони являють собою, як правило, універсальні виробничі будови, з'єднані з лабораторними

корпусами, офісними будівлями і невеликими виробничими та складськими приміщеннями.

Отже, технологічні парки - це спеціалізовані технопарки, що обслуговують великі високотехнологічні компанії, де відпрацьовуються нові напрямки і технології. Їх завдання - відчувати і освоювати нові технології перед їх масовим застосуванням в основному виробництві.

*World Intellectual Property Organization, ** National Technology Transfer Center (USA), *** Ukrainian Transfer Technology Network

Рис. 1. Структурно –логічна схема системи формування інноваційної інфраструктури в Україні (авторська розробка)

Бізнес-інкубатори - це парки, що надають площі та послуги малим і початківцям підприємствам. Вони пропонують в оренду недорогі площі, мають гнучку систему планування приміщень, невеликі потужності інженерної інфраструктури.

Технополіс - більш досконала форма об'єднання науки і виробництва, що включає в себе невеликі міста - наукові містечка, розвиток яких обумовлено діяльністю науково-виробничих комплексів. [10]

Враховуючи, вище зазначене, автором пропонується структурно – логічна схема системи формування інноваційної інфраструктури в Україні (рис.1).

Висновки. Таким чином, можна визначити, що основна частина у створенні розгалуженої інноваційної структури повинна належати спеціальним організаційним структурам, таким як технопарки, технополіси, індустріальні парки та бізнес інкубатори. Саме ці структури відіграють вагомe значення у розвитку технологій у провідних країнах світу. Нажаль у Україні через брак, власних коштів та через нестабільну інвестиційну політику, а також через різні перепони податкового характеру, ці структури не мають значної ваги у формуванні розвиненої інноваційної інфраструктури. Для створення ефективної інноваційної інфраструктури необхідно враховувати досвід низки зарубіжних країн, де вже успішно діють інвестиційні зони у вигляді індустріальних парків та промислових округів, зокрема, Туреччини, Польщі, Чехії, Німеччини, Росії, а також конкретні пропозиції, які надходили з різних регіонів України, щодо створення і функціонування цих структур.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. Механізми формування регіональних пріоритетів розвитку. [Електронний ресурс] – К.: НІСД, 2013. – 88 с. – Режим доступу: http://www.niss.gov.ua/public/File/2013_nauk_an_rozrobku/reg_prioritetu.pdf
2. Нежиборець, В. Інноваційна інфраструктура: проблеми, перспективи, рішення [Електронний ресурс] /В. Нежиборець // Теорія і практика інтелектуальної власності. – 2007. – № 5. – С. 60 – 69. – Режим доступу: <http://www.ndiiv.org.ua/ua/library/view-innovatsiyna-infrastruktura-problemy-perspektivy-rishennja.html>
3. Технічна енциклопедія TechTrend. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://techtrend.com.ua/index.php?newsid=8062>
4. Захарченко, В.І. Інноваційний менеджмент [Електронний ресурс] / В.І. Захарченко. – Режим доступу: http://pidruchniki.ws/17230418/ekonomika/innovatsiyna_infrastruktura
5. Технополіси [Електронний ресурс] // Інновації Інвестиції – Режим доступу: <http://innovacii-investicii.ru/Tehnopolisy-677.html>
6. Обухова, Ю.О. Аналіз функціонування інноваційних структур в Україні [Електронний ресурс] / Ю.О. Обухова. – Режим доступу: http://www.socium.sitcity.ru/text_0406113146.phtml?p_ident=lttext_0406113146.p_0706194153
7. Беляев, Д. Технопаркам - зеленый свет [Електронний ресурс] /Д. Беляев // Украинский центр инноватики и патентно-информационных услуг. – Режим доступу: http://iii.ua/newcipip/control/ru/publish/article/main?art_id=110573
8. Про схвалення Концепції Державної цільової економічної програми "Створення в Україні інноваційної інфраструктури на 2008-2012 роки". [Електронний ресурс] Розпорядження КМУ від 6 червня 2007 р. N 381-р Київ. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/381-2007-%D1%80?test=dCCMfOm7xBWMo/XEZicnHMzLH14BU80msh81e6>
9. Щодо заходів стимулювання створення та функціонування індустріальних парків в Україні. Аналітична записка.[Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/1340/>
10. Рубис, И. Промышленные парки и их перспективы. [Электронный ресурс] / И. Рубис // Интернет – журнал «Инвестор Украина». – Режим доступу: <http://www.investor.net.ua/ru/articles/207.html?SID>